

Lucemburk 26. října 2021

Výroční zpráva za rok 2020

Deset nejčastěji kladených otázek

1) Jakou úlohu hraje Evropský účetní dvůr ve vztahu k rozpočtu EU?

Každý rok **kontrolujeme konsolidovanou účetní závěrku EU a vyjadřujeme stanovisko** ke třem otázkám: 1) zda je účetní závěrka spolehlivá, 2) zda byly příjmy EU zajištěny v souladu s pravidly a 3) zda byl její rozpočet vynaložen v souladu s předpisy. Tyto kontroly jsou základem našeho **prohlášení o věrohodnosti**, které jsme v souladu s článkem 287 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU) povinni předložit Evropskému parlamentu a Radě.

V roce 2020 dosáhly výdaje EU 173,3 miliardy EUR, což představuje 1,1 % souhrnného hrubého národního důchodu členských států EU a Spojeného království.

2) Schválil Evropský účetní dvůr účetní závěrku za rok 2020?

Ano. Účetní závěrku za rok 2020 jsme schválili jako **spolehlivou** (vydali jsme o ní „čistý výrok“), jako tomu bylo každý rok od rozpočtového roku 2007. Dospěli jsme k závěru, že účetní závěrka za rok 2020 ve všech významných (materiálních) ohledech věrně zobrazuje finanční situaci EU, výsledky jejich činností, peněžní toky a změny čistých aktiv daného roku.

Kromě výroku o účetní závěrce jsme rovněž povinni na základě své auditní práce vydat výrok o tom, zda byly uskutečněné operace provedeny v souladu s předpisy EU. Zjistili jsme, že příjmy nebyly ve významném (materiálním) rozsahu zatíženy chybami. Odhadovaná míra chyb u plateb je v posledních letech relativně stabilní. Snížila se z 3,8 % v roce 2015 na 3,1 % v roce 2016 a 2,4 % v roce 2017. Od roku 2018 zůstává na stejné úrovni (2,6 %). V roce 2020 činila odhadovaná míra chyb u plateb 2,7 %, stejně jako v roce 2019. Podobně jako za rok 2019 jsme dospěli k závěru, že chyby mají rozsáhlý dopad, a vydali jsme proto záporný výrok (to je podrobněji vysvětleno níže).

3) Co náš odhad míry chyb znamená?

Údaj 2,7 % představuje odhadovaný **objem finančních prostředků, které neměly být z rozpočtu EU vyplaceny**, protože dle našeho názoru nebyly vynaloženy v souladu s předpisy EU nebo s konkrétními vnitrostátními pravidly v členských státech.

K typickým chybám patří prostředky vyplacené nezpůsobilým příjemcům či na nezpůsobilé projekty nebo platby na pořízení služeb a zboží nebo investice bez řádného uplatnění pravidel pro zadávání veřejných zakázek.

4) Znamená to, že 2,7 % finančních prostředků EU bylo „vylýtváno“?

Ne. To by bylo nepřesné tvrzení, protože mezi „chybou“ a „plýtváním“ existuje významný rozdíl. V rámci testování kontrolujeme, zda prostředky EU byly vydány v souladu s předpisy EU, zda jsou účtované náklady řádně vypočteny a zda byly dodrženy podmínky způsobilosti. Pakliže nebyl jeden z těchto požadavků splněn, nazýváme to „chybou“. To je to, o čem údaj 2,7 % vypovídá.

Některé chyby se týkají prostředků, které nesplnily podmínky způsobilosti, ale které nebyly vylýtvány. Například jsme zjistili, že v jednom projektu rozvoje venkova v Chorvatsku bylo financováno pěstování borůvek včetně instalace zavlažovací soustavy. Takovéto investice mohou být financovány z fondů EU pouze tehdy, když splňují požadavky předpisů EU na podporu udržitelného využívání vody. Příjemce předložil dokumenty, podle nichž je součástí projektu i vodoměr, a platební agentura výdaje na zavlažovací soustavu schválila. Zjistili jsme však, že vodoměr nainstalován nebyl, takže zavlažovací složka investice nebyla pro financování EU způsobilá.

Na druhé straně může dojít k tomu, že výdaje, které jsou zcela legální a správné, představují plýtvání prostředků. Jedním takovým příkladem, o němž jsme v minulosti informovali, byla přístavní infrastruktura vybudovaná bez náležitého ohledu na plánovaný objem nákladní dopravy.

5) Představují zjištěné chyby podvod?

Ve velké většině případů tomu nic nenasvědčuje. Podvod je úmyslně klamavé jednání, jehož cílem je získat nějakou výhodu. Přestože zjistit podvody může být při obvyklých auditorských postupech obtížné, při auditním testování každoročně několik případů podezření z podvodu skutečně odhalíme.

V roce 2020 jsme z přibližně 838 kontrolovaných operací vykázali šest takových případů. Nahlásili jsme je Evropskému úřadu pro boj proti podvodům (OLAF), který je ve spolupráci s orgány daného členského státu dle nutnosti vyšetřuje a dále sleduje.

6) Zhoršuje se finanční řízení EU?

V posledním víceletém finančním rámci došlo k **celkovému snížení** odhadované míry

chyb ve výdajích ze 4,4 % v roce 2014 na stabilní úroveň kolem 2,7 % v posledních třech letech.

Výdaje s vysokým rizikem (tj. převážně úhradové platby) však i nadále doprovází významná (materiální) míra chyb. Podíl tohoto typu výdajů se v rozpočtu na rok 2020 zvýšil na 59 %. Míru chyb u výdajů s vysokým rizikem odhadujeme na 4,0 %. Podobně jako v minulém roce jsme dospěli k závěru, že chyby mají **rozsáhlý dopad**, a vydáváme proto k **výdajům záporný výrok**.

7) Co znamená „chyby s rozsáhlým dopadem“ a „výdaje s vysokým rizikem“?

Více než polovina výdajů EU v roce 2020 byla považována za výdaje s vysokým rizikem. U výdajů jako celku sice odhadujeme míru chyb na 2,7 %, avšak provedeme-li izolovanou kontrolu výdajů s vysokým rizikem, tato míra vzroste na 4,0 %. Vzhledem k tomu, že tyto výdaje mají z hlediska podílu na celkových výdajích (59 %) podstatný význam, dospěli jsme k závěru, že chyby mají rozsáhlý dopad – jinými slovy, že jsou přítomny v celém kontrolovaném základním souboru nebo v **jeho významné části**.

Výdaje s vysokým rizikem se týkají hlavně **úhrad** způsobilých výdajů na způsobilé činnosti (které podléhají složitým pravidlům) **ze strany EU**. Sem patří například úhrady za výzkumné projekty (výdaje na okruh „Konkurenceschopnost“), investice do regionálního rozvoje a rozvoje venkova (v rámci okruhu „Hospodářská, sociální a územní soudržnost“ a „Přírodní zdroje“) a projekty rozvojové pomoci (v rámci okruhu „Globální Evropa“). Letos se podíl tohoto typu výdajů zvýšil na 59 %, a to hlavně v důsledku nárůstů výdajů na „Soudržnost“ (20 miliard EUR).

Výdaje s nízkým rizikem představují **nárokové platby**, které jsou prováděny ve prospěch příjemců při splnění určitých (méně složitých) podmínek. Mezi takové platby patří kupříkladu přímá podpora zemědělců (v rámci okruhu „Přírodní zdroje“), studentská a výzkumná stipendia (v rámci okruhu „Konkurenceschopnost“) nebo platy a důchody zaměstnanců EU (okruh „Správa“).

8) Co je to „čistý výrok / výrok s výhradou / záporný výrok“?

„**Čistý**“ výrok znamená, že údaje podávají věrný a poctivý obraz a jsou v souladu s pravidly účetního výkaznictví a finančního řízení.

Výrok „**s výhradou**“ znamená, že auditoři nemohou vyjádřit čistý výrok, ale zjištěné problémy nemají rozsáhlý dopad.

„**Záporný**“ výrok svědčí o rozsáhlých problémech.

9) Co to je „významná (materiální)“ míra chyb?

V auditní terminologii se tak označuje hranice, **nad kterou se má za to, že chyby mají výrazný dopad**. Významná (materiální) míra chyb je míra, u které je pravděpodobné, že

bude mít vliv na rozhodování zamýšlených uživatelů auditní zprávy. Účetní dvůr i Komise uplatňuje při stanovení významnosti (materiality) **práh ve výši 2 %**.

10) Proč výroční zpráva upozorňuje na rizika spojená s balíčkem pomoci po pandemii COVID-19?

Pandemie COVID-19 bude mít na finance EU zcela zásadní dopad: na finanční období 2021–2027 bude celkový objem finančního přidělu z nástroje Next Generation EU (NGEU) a z víceletého finančního rámce činit 1 824 miliard EU, což představuje **téměř dvojnásobek výdajů** v předchozím období víceletého finančního rámce.

Zároveň čerpání evropských strukturálních a investičních (ESI) fondů členskými státy bylo i nadále pomalejší, než se plánovalo. Do konce roku 2020, tj. předposledního roku současného sedmiletého rozpočtu, bylo vyplaceno pouze 55 % dohodnutého financování EU. To vedlo k **navýšení zbývajících závazků**, které do konce roku 2020 dosáhly 303,2 miliardy EUR (z čehož 209 miliard EUR připadalo na fondy ESI), což odpovídá téměř dvěma ročním rozpočtům.

Auditoři proto poukazují na riziko, že ve finančním období 2021–2027 bude čerpání finančních prostředků zahájeno se zpožděním. V této souvislosti a také na základě zkušeností z předchozích období varují před problémy v oblasti legality a také řádného finančního řízení finančních prostředků.

Výroční zpráva EÚD za rok 2020 je k dispozici ve 23 jazycích EU na adrese eca.europa.eu.